בקרונות של ציפורי היה מעשה וכדרבי אמי דאמר רבי אמי והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרין עוברת לשם וכדר' ינאי דאמר ר' ינאי נבעלת בקרונות כשרה לכהונה בקרונות סלקא דעתך אלא נבעלת בשעת קרונות כשרה לכהונה אבל פירש אחד מציפורי ובעל הולד שתוקי כי הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי א"ר חנינא ואמרי לה אמר זעירי אמר ר' חנינא הולכין אחר רוב העיר ואין הולכין אחר רוב סיעה כלפי לייא הני ניידי והני קביעי וקיימי אלא [א]הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדה ואין הולכין אחר רוב העיר גרידתא ולא אחר רוב סיעה גרידתא מ"ט גזרה רוב סיעה אטו רוב העיר ורוב העיר נמי [ב]אי דקא אזלי אינהו לגבה כל דפריש [ג]מרובא פריש [ד]לא צריכא דקא אזלא איהי לגבייהו דהוה ליה קבוע וא"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ומי בעינן תרי רובי והתניא [ה]תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי זה מהן לקח ספיקו אסור [ו]ובנמצא הלך אחר הרוב וכי תימא בשאין דלתות מדינה נעולות דקא אתי לה רובא מעלמא והא א"ר זירא [ז]אע"פ שדלתות מדינה נעולות [ח]מעלה עשו ביוחסין גופא א"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא מנא ליה לר' זירא הא אילימא מתשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב התם לחומרא אלא [ט]מתשעה צפרדעים ושרץ אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא התם נמי לחומרא אלא [ט]מתשעה שרצים וצפרדע אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ברה"י ספיקו טמא ברשות הרבי' ספיקו טהור ומדאורייתא מנא לן [ט]אמר קרא [י]וארב לו וקם עליו [1]עד שיתכוין לו ורבנן אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו [כ]היכי דמי אילימא דאיכא תשעה כנענים[ל] ואחד ישראל ביניהם ותיפוק ליה דרובא כנענים[מ] נינהו אי נמי פלגא ופלגא [ע]ספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים וכנעני[נ] אחד ביניהם דהוה ליה כנעני[ס] קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי איתמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כרבי יוסי ורב חנן בר רבא אמר רב הוראת שעה היתה מתיב רבי ירמיה וליוחסין לא בעינן תרי רובי והתנן מצא

בקרונות של ציפורי. ביום השוק שסיעות ושיירות ממקום אחר באות שם: **וכדרבי אמי.** דהשתא איכא רוב סיעה ורוב העיר: **נבעלה בקרונות.** משמע על הקרון: **בשעת קרונות.** שהשיירות באות לעיר: **כשרה לכהונה.** כדקאמר והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרים עוברת שם דאיכא למימר שמהם היה: **אבל פירש אחד מציפורי.** דידעינן ודאי דמן העיר היה אע"פ שציפורי עיר שרובה משיאין לכהונה: **הולד שתוקי.** דבחד רובא לא מכשר: **וכי הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי אמר רבי חנינא ואמרי לה.** שלא הוזכר רב דימי כאן אלא זעירי אמר רבי חנינא דבעינן תרי רובי וכדמפרש טעמא: **הולכין אחר רוב העיר.** להכשיר: **ואין הולכין אחר רוב סיעה.** כגון במקום רחוק מן העיר דבודאי מאנשי הסיעה הוה אין מכשירין אותה ואפילו רובן כשרין: **וקשיא לן כלפי לייא.** כנגד איפוא הדבר הזה סובב: **הני ניידי.** רוב סיעה ניידי ויש להלך בהן אחר הרוב: **והני.** של עיר: **קביעי.** ואמרינן לקמן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואפילו אין שם אלא אחד פסולה: **ולא אחר רוב סיעה גרידתא.** והכי קאמר אין הולכין אחר רוב סיעה לבדה וכל שכן אחר רוב העיר לבדה: **מ"ט.** אחר רוב סיעה לא: **גזרה אטו רוב העיר.** דקביעי: ופרכינן **רוב העיר נמי.** אי עקר הבועל מביתו ואזל לגבה הוה נייד וקי"ל כל דפריש מרובא פריש: ומשני **איכא דקאולא לגבייהו כו'.** ולא גרסינן [ס]מאי איכא. יש שהולכת היא אצלו והוה ליה קבוע הלכך אפילו ברוב כשרים או רוב העיר או רוב סיעה פסול כרבי יהושע ומשום תרי רובי אכשרה דליכא למיגזר מידי: **ולקח בשר מאחת מהן.** במקום קביעות: **ספיקו אסור.** דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי: **ובנמצא.** בשר הנמצא בשוק ולא ידעינן מאיזה פירש: **הלך אחר הרוב.** הואיל והבא לפנינו לא במקום קביעות לקחה וכבר פירשה על ידי אחר וכל דפריש מרובא פריש: **דקאתי לה רובא מעלמא.** וכגון שרוב סיעת טבחי ישראל כשרים באו לכאן דאיכא תרי רובי או שרוב טבחי כל המדינה ישראל דאיכא תרי רובי רוב העיר ורוב המדינה דניידי: **אלא מתשעה צפרדעים כו'.** תוספתא היא במס' טהרות תשעה צפרדעים מתים ברשות היחיד ושרץ אחד כגון צב שהוא דומה לצפרדע ביניהם ונגע באחד מהן ספיקו טמא: **אלא מתשעה שרצים כו'.** אף היא תוספתא במס' טהרות וקתני ברה"י ספיקו טמא ברה"ר ספיקו טהור אלמא כמחצה דמי ולקולא דאי לאו כמחצה דמי אין כאן ספק טומאה אלא ודאי טומאה דהא רובא שרצים: **אמר קרא וארב לו עד שיכוין לו.** פרט למתכוין להרוג את זה והרג את זה הכי דריש ליה ר"ש בסנהדרין. ואמרינן התם ורבנן היכי דרשי ליה: **אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו.** לתוך חבורת בני אדם כנענים[י] וישראלים אבל שני ישראלים עומדין ונתכוין להרוג (א) זה (והרג זה) והתרו בו וקבל התראה ונפלה הכאה על חבירו חייב. והיינו טעמא דקאמר הכא ורבנן משום דבסנהדרין הכי איתא: **תיפוק ליה דרובא כנענים[י] ניהו.** ולמה לי קרא. ואי נמי פלגא ופלגא אכתי לא אצטריך קרא דמהיכא תיתי דניקטליה: **ספק נפשות.** [ספק] דיני נפשות להקל דהא והצילו העדה כתיב (במדבר לה): **דהוה ליה כנענים[פ] קבוע ביניהם.** ואשמועינן האי קרא דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי: **הוראת שעה היתה.** הך דריב"נ לורך שעה היתה או כמו שם שאר לידי היכר דברים להתיר אבל לדורות תרי רובי בעינן: **מתיב רבי ירמיה כו'.** קס"ד דמשום רוב העיר גרידתא אכשרוה ואמר רב [עלה] הלכה כרבי יוסי:

מנא

אמר רב בקרונות של צפורי היה מעשה כו' פי' לעולם דלא טענה ברי ור' יוחנן בן נורי בתרווייהו היכא דלא טענה ברי לכ"ע בעינן תרי רובי והא דלא קאמר בשניה לעולם דלא טענה ברי משום דבאתקפתא לא קאמר אי בטוענת ברי כו' אי נמי טבל לפרש דבשניה נמי איירי בברי ודאיכא מגו ולא תקשי הלכתא אהלכתא דדוקא דיעבד פסיק שמואל כר"ג כדאמר לעיל ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרין אף על גב דלעיל משמע דברוב אחד שרי לכתחלה רב חייא בר אשי סבר דלכתחלה בעינן תרי רובי ומתני' קתני הרי זו תנשא דמשמע לכתחלה:

דלמא אולא איהי לגבייהו. פי' לתוך ביתם דאפילו בתוך העיר לא חשיב קבוע דדמי לנמצא בין החנויות דלא חשיב קבוע וכן גבי תינוק מושלך בעיר לא חשיב קבוע הואיל ולא נמצא בבית ולכך פירש בקונטרס שפירש בועל מביתו וא"ת דבנזיר פ"ב (דף יב. ושם) פריך אהא דאמר האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם אסור בכל הנשים שבעולם מקן סתומה ומסיק אמינא לך אנא אשה דלא ניידא ואת אמרת לי איסורא דנייד וכי תימא ה"נ בשוקא אשכחה וקדיש התם הדרא לניחותא משמע לגבי אדם לא שייך כל דפריש מרובא פריש משום דהדר לניחותיה ולאו פירכא היא דהתם בשעת האיסור כשזה בא על שום אשה הדרא לניחותא האשה שקידש השליח אבל הכא כי אזלי אינהו לגבה בשעה שאוסרה הרי הוא נייד: **פרט** לזורק אבן לגו. תימה דלר' שמעון קבוע מנא ליה ואין לומר דמסקינן בפ' הנשרפין (סנהדרין דף עט. ושם) דר"ש סבר כרבי דיליף נתינה נתינה ואייתר ליה וארב לו לקבוע דאכתי לתנא דבי חזקיה מנא ליה קבוע דלית ליה דרבי דהא כאין מתכוין פטור ממונו[פ]:

וספק נפשות להקל. תימה למ"ד התראת ספק לא שמה התראה אפילו ספק נפשות להחמיר פטור משום דהתראת ספק היא ולמ"ד שמה התראה היכי פטרינן ליה כשנמצא שישראל הרג הא מיחייב בהכה את זה וחזר והכה את זה[פ] ובנותר כשאמרו לו אל תותיר אע"ג דספק הוא וי"ל דשאני התם שיודע בודאי שיבא לידי איסור אם יותיר או יכה שניהם מש"ה שמה התראה אבל הכא אינו יודע שודאי יבוא לידי איסור שאינו יודע את מי יכה:

וליוחסין לא בעינן תרי רובי ורמינהי כו'. הוה מצי לשנויי שאני תינוק דלית לי' חזק' דכשרו':

ולרב

מסורת הש"ס

א) [קדושין עג.], ב) [כתובות כח. וש"נ], ג) [רש"ל מוחק וה"ג גירסת רש"י איכא דקאולא לגבייהו ועי' ב' גירסאות בב"י אה"ע סימן ו], ד) פסחים ט: חולין נה. נדה יח., ה) ב"ב כד., ו) [לעיל יג. וש"נ], ז) נדה יח. ע"ש תוספתא טהרות פ"ו, ח) [תוספתא שם], ט) ב"ק מד: סנהדרין עט., י) [יומא פד:], כ) [בס"א: גוים, גוי], ל) [שבת קכט. וש"נ], מ) נ"ל מאי רוב העיר איכא כו'. רש"ל, נ) בס"א: גוים, ס) בס"א: גוי, ע) [וסנהדרין עט. ד"ה יכל כתבו תוס' תירוץ אחר וכ"כ בב"ק מד: ד"ה כל ועי' תוספות נדה יח. ד"ה ספיקא], פ) יבמות קא.

מוסף רש"י

תשע חנויות כו' ולקח מאחת מהן. בתוך החנות (פסחים ט:). ספיקו אסור. דנפקא לן מקראי בפרק בתרא דיומא (פד:) ובפ"ק דכתובות (לקמן) כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, וזה מן הקבוע לקח (חולין צה. וכעי"ז פסחים ט:) וכיון שלקחה ממקום הקביעות מחזקינן ליה כמחצה על מחצה (נדה יח.). ובנמצא. בשר הנמצא בקרקע בין החנויות (פסחים ט:) דהוה ליה מופרש מהן ולא נלקח ממקום הקביעות (נדה יח.) דנייד (חולין צה.). הלך אחר הרוב. דכל דפריש מרובא פריש דכיון דפריש אין כאן תורת קבוע (פסחים ט:) דהשתא לאו קבוע הוא (חולין צה.) ומותר (נדה יח.). מתשעה צפרדעים כו' ספיקו טמא. ואע"ג דרובא צפרדעים ואין להם טומאה, כיון דשרץ קבוע ביניהם הוה ליה מחצה על מחצה (נדה יח.). וארב לו. קרא יתירא הוא, דכתוב כי יהיה איש שונא לרעהו וקם עליו (סנהדרין עט.). ורבנן. דפליגי עליה דרבי שמעון מאי דרשי ביה, אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו. לתוך חבורת אנשים ויש שם כנענים וישראלים ואיכא למימר לכנענים נתכוין (ב"ק מד:) אבל נתכוין לישראל זה והרג את חבירו לא אתא קרא למעוטי (סנהדרין עט.). אי נמי פלגא ופלגא. מחצה כנענים ומחצה ישראלים (ב"ק מד:) ספק נפשות להקל. למה לי קרא למפטריה, הא כיון דאני למימר לכותים קא מתכוינא, אית לך למפטריה משום דספק נפשות להקל והצילו העדה (סנהדרין עט.). לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים. דאי לאו קרא הוה אמינא זיל בתר רובא ולישראל איכוין, ואע"ג דלמאן דלא להאי איכוין, נתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב, קא משמע לן קרא דהואיל והוה ליה כנעני קבוע ביניהן, כמחצה על מחצה דמי וספק נפשות להקל, ולכל מילי דקיימא לן קבוע כמחצה על מחצה דמי מהאי קרא נפקא לן (ב"ק מד: וכעי"ז סנהדרין שם) והא ליכא למילף מיניה כרובא דמי, דהא מהיכא תיתי לן, דילמא הא דפטר ליה להאי משום דספק נפשות להקל ולא משום דחשבינן ליה כרובא, אבל מחצה על מחצה ילפינן מיניה, דאי לאו כמחצה על מחצה דמי לא הוה ליה ספק נפשות להקל ואמאי פטור הא רובא דישראל ניהו, ורבנן אית להו נתכוין לזה והרג את זה חייב (סנהדרין שם).

עין משפט נר מצוה

פט א ב מיי' פי"ח מהלכות איסורי ביאה הל' יד סמג לאוין קכא טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף יז יח:
צ ג מיי' פי"ח מהלכות מאכלות אסורות הל' יא סמג לאוין קמא טור ש"ע י"ד סימן קי סע"ג:
צא ד מיי' שם וטוש"ע שם ובסי' קג סע"א:
צב ה ו מיי' פי"ח מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה ג:
צג ז מיי' פ"ד מהל' רוצח הלכה א סמג לאוין קמב.

◆

תורה אור השלם

1. וְכִי יִהְיֶה אִישׁ שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל אַחַת הֶעָרִים הָאֵל: דברים יט יא

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמרי וכו' להרוג את זה והרג את זה:

◆

תוספות רי"ד

בקרונות של צפורי היה מעשה וכדר' ינאי דאמר נבעלה בשעת קרונות כשירה לכהונה פי' קרוניות הבאים ממקום אחר ומתקבצים שם ליום השוק והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרים עוברים שם דהוה תרי רובא לכשרות רוב העיר ורוב סיעה. פי' כל זה מפני שלא ידעה למי נבעלה אבל אי ידעה ואמרה לכשר נבעלתי הלכה כר"ג ונאמנת אפילו ברוב פסולים: ומקשי' ומי בעי תרי רובי והתניא ט' חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ובנמצא הלך אחר הרוב דכל דפריש מרובא פריש. ומהדר מעלה עשו ביוחסין: איתמר אר"ח אמר רב הלכה כר' יוסי פי' דבעי' תרי רובי: א"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא לחומרא כגון ט' חנויות דאמרן. א"נ ט' צפרדעים ושרץ א' ביניהם ברה"י ונגע באח' מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא. לקולא כגון ט' שרצים וצפרדע א' ביניהן ברה"ר ונגע באח' מהן וא"י באיזה מהן נגע ספיקו טהור אלא כמחצה על מחצה דמי ולקולא. דאי לאו כמחצה על מחצה דמי אין כאן ספק טומאה אלא ודאי טומאה דהא רובא שרצים: